

Manhattan Medeea

Autor: Dea Loher

Dea Loher (n. 1964) este, probabil, cea mai titrată autoare de teatru din spațiul cultural de expresie germană. A studiat germanistică și filozofie și a frecventat cursurile de dramaturgie de la Freie Universität Berlin, în perioada în care acestea erau conduse de Heiner Müller. A cunoscut succesul de la primii ei pași în teatru. **Olgas Raum** (*Camera Olgăi*, 1991), cea de-a doua piesă a ei, i-a adus și un prim premiu. Între 1993-1995 a primit nu mai puțin de 5 premii destinate dramaturgilor tineri, inclusiv, doi ani la rând, titlul de cel mai bun autor tânăr conferit de juriul celei mai prestigioase reviste de teatru din Germania, *Theater heute*. Între timp a mai scris vreo 20 de piese de teatru, un volum de proză, un roman și a fost distinsă cu multe alte premii, printre care **Royal Court Playwrights Award**, **Bertolt Brecht Literaturpreis**, **Mülheimer Dramatikerpreis** (de două ori), **Berliner Literaturpreis**.

Câteva dintre piesele ei au fost jucate și în România, unde, în 2013, i s-a publicat și o antologie cu nu mai puțin de 10 piese sub titlul *Barbăalbastră – speranța femeilor*, la editura EuroPress Group.

Sinopsis

Distribuție: 1 f, 4 b

Genul: Tragedie

La fel ca în *Casă străină*, refugiații, în **Manhattan Medeea** vin tot din Macedonia. Dar ei se numesc Medeea și Iason. Și vin și de departe din timp, de pe vremea lui Euripide. De șapte ani, ei trăiesc în New York, clandestin și-n mizerie. Doar că Iason s-a cam săturat de acest trai și, de-ndată ce i se ivește ocazia unei vieți prospere, profită. În momentul în care se-ndrăgostește de el singura și frumoasa fiică încă nemăritată a unui bogat *Sweatshop Boss* (așa-și numește autoarea unul dintre personaje; sweatshop este acel gen de fabrică, de regulă din industria textilă, în care un mare număr de muncitori muncesc în condiții mizere), Jason nu ezită să-și încalce jurămintele ce-l legau de Medeea și se mută în casa somptuoasă a acestuia, situată pe Fifth Avenue. În dreptul căreia Medeea așteaptă zi și noapte, sub un felinar, tăcută ca o umbră. Până când o

abordează portarul portarul vilei, exasperat de prezența ei neîntreruptă, imobilă și tăcută. Numele portarului e Velasquez. Am putea crede că este unul dintre numeroșii sudamericieni care ar putea avea astfel de joburi în Manhatta. Dar nu cumva vine și el din trecut? Nu cumva este chiar acel Velazquez, marele, ultimul pictor al Curții Spaniei? Sau e doar o coincidență de nume și meserii: Căci acest Velazquez face economii la sânge ca să-și poată cumpăra pânză și vopsele pentru a picta, în locuința sa mizeră din Harlem, în așteptarea gloriei de a cărei sosire nu se-ndoiește nicio clipă. De la el reușește Medeea să culeagă informații despre ce se-ntâmplă în casă, despre prezența lui Iason acolo și despre pregătirile de nuntă cu fiica bossului.

Până la urmă, Medeea reușește să se-ntâlnească cu cel cu care plecase din Macedonia și al cărui jurămintă continua să le creadă sfinte. Iar Iason nu face decât să-i reconfirme două lucruri: faptul că o iubește-n continuare și pe Medeea, dar și hotărârea lui de a se însura cu bogata americană. Medeea nu reușește să-și recupereze nici bărbatul, nici copilul.

Prin urmare, ea își pregătește răzbunarea, iar aceasta va fi cumplită... Mai cumplită chiar decât aceea a versiunii ei de acum mai mult de două milenii.

Comentariul lui Scora

Cum am afirmat, pe larg, în prefața antologiei slovace cu piese ale Deei Loher apărută la Bratislava în 2015, autoarea bavareză reinventează tragedie prin prisma unei poetici postmoderne, în cadrul căreia regăsim, temeinic asimilate, atât celebra distanțarea brechtiană cât și estetica lui Heiner Müller. Situația este una perfect plauzibilă pentru noi, cei de azi: un cuplu de refugiați din Macedonia trăind ilegal și sărăcăcios în New Yorkul zilelor noastre – iată o poveste de viață cât se poate de normală. La fel și contextul metropolei americane, așa cum o cunoaștem fie și numai din filme. Neobișnuit e doar faptul că unele personaje vin din alte epoci, mai mult sau mai puțin îndepărtate. *Dovadă că legile care guvernează existența personajelor (inclusiv pe a noastră?) au rămas neschimbate.* Cel puțin asta ar putea să vrea să ne transmită autoarea. Legile astea sunt imuabile, iar efectele lor sunt aceleași ca acum câteva milenii.

O piesă extrem de ofertantă pentru regizorii care mai au organ pentru tragic (dacă mai există) și cărora piesa le oferă prilejul unei viziuni inedite și cât se poate de moderne.

Detalii tehnice

Premiera absolută a avut loc în 1999, în cadrul festivalului *steirischer herbst*, în regia lui Ernst M. Binder.

În România, piesa nu a fost încă jucată. Ea se regăsește în antologia „Dea Loher: Barbăalbastră, speranța femeilor”, editura Europress 2013.

Pentru drepturile de reprezentare: VERLAG DER AUTOREN: Verlag der Autoren GmbH & Co, KG Taunusstraße 19, 60329 Frankfurt am Main, Charlotte Brombach, brombach@verlagderautoren.de.

Drepturile asupra versiunii românești: Victor Scoradeț, 0722 408 530, vicmarsco@yahoo.de.

Mostră text

1

O casă bogată pe Fifth Avenue. Velazquez, portarul, la intratre. Medeea, așteptând.

(...)

VELAZQUEZ Stați aici, la colțul ăsta, de nu știu câte ore. Aseară, umbra dumneavoastră și-a făcut apariția încet în lumina felinarului. Până târziu în noapte, singurul lucru pe care l-am văzut a fost silueta dumneavoastră întunecată, neclintită. Până când am adormit. Merit să fiu pedepsit, pentru că am uitat de datoria pe care o am. Demult trebuia să raportez prezența dumneavoastră. Poate că sunteți o informatoare, un pericol pentru casa aceasta.

MEDEEA O hoată, o dealeriță. Sau poate doar o curvă, inofensivă.

VELAZQUEZ Când am deschis ochii de dimineață, tocmai se crăpa de ziuă, am crezut că-i o fantomă. Conturul dumneavoastră în același loc. Oare sunteți din carne și sânge. Pot cumva să vă ating.

MEDEEA Rămâneți pe loc. – Nu suntem atât de apropiați. – Iar eu nu sunt tocmai genul de om de care să-ți dorești să te apropii prea repede.

VELAZQUEZ Dar de la mine ce vreți. Sau poate că e vorba de zidurile astea, prin ele vreți să pătrundeți cu privirea dumneavoastră care e tăiaosă și strălucitoare de prea multă așteptare.

(...)

MEDEEA Asta-i casa lui Sweatshop Boss.

VELAZQUEZ O, da, m'am, desigur. Dar mai bine să nu roștiți numele de față cu el. Nu cred că-i face plăcere să-l audă. Pentru noi, el e mr. Sawyer, mr. Sawyer sir.

MEDEEA Mătasea aia întunecată arată a doliu. Există cineva după care să se plângă în casa asta.

VELAZQUEZ Să se plângă – dimpotrivă. – Lucrați cumva în presă, m'am. Eu nu am voie să spun nimic. E datoria mea. Unde vă e camera.

MEDEEA Ce salariu primiți pentru datoria dumneavoastră.

Îi dă o bancnotă de un dolar.

VELAZQUEZ Livreaua mea a costat mai mult decât prețul pe care-l pune stăpânul pe datoria mea, lună de lună.

Medeea îi mai dă o bancnotă de un dolar.

VELAZQUEZ Trebuie să economisesc mult pentru pânză. Pentru vopsele. Și pensule. Numele meu este Velazquez. Ultimul mare pictor al Curții înainte de revoluție. Eu sunt Velazquez. Când nu stau aici ca să-mi fac datoria, pictez; acasă, în văgăuna mea din Harlem, strada 147, în apropiere de Malcolm X Boulevard.

(...)

MEDEEA Să-ți spun cumva că te-ai folosit de mine.

Atât cât a fost nevoie ca să te-nvăț limba străină a acestei țări străine.

Că te-ai folosit de banii mei ca să-l corupi pe captainul vasului.

M-ai sleit de putere până să-ți găsești una mai bună care-ți e de mai mult folos.

Pentru ca în sfârșit să fi meritat

Să-ți ucizi mama

Tăcere.

IASON Mă cunoști bine.

Da, te-aș înșela mereu, iar și iar, cu fiecare femeie care promite mai mult, atât cât este nevoie pentru ca viața asta să merite.

Pauză.

Foarte liniștit, încet, aproape amenințător.

Am lăsat-o pe mama mea să moară

Pentru că a fost voința ei

și așa era rațional.

(...)

MEDEEA Nu pentru Iason

Nu pentru mine

Nu pentru copil

Nu pentru că mâna mea era cea care ținea cuțitul

Pentru o lege. (...)

Asta a fost legea mea, Iason,

să te urmez pe tine și vocea mea.

Iar astea au fost multă vreme același lucru

să urmez vocea mea și pe tine.

Acum

nu mai e nicio lege

în afară de mine

(...)

MEDEEA Vă rog să-mi faceți un serviciu.

DEAF DAISY Ce fel de serviciu.

MEDEEA Am nevoie de o rochie roșie. Trebuie să fie strâmtă, o a doua piele, de la gât până la glezne și până la încheietura mâinilor.

DEAF DAISY Roșu, la doliu. Asta numesc eu bucuria disperării.

MEDEEA Roșu la nuntă.

DEAF DAISY La nuntă. *Pauză.* Cine se-nsoară. (...)

MEDEEA Îți spun eu unde găsești ceea ce cauți. Rochia la care mă gândesc eu e din piele. Jos lângă râu sunt niște fabrici și o tăbăcărie.

DEAF DAISY Nu-i lipsit de pericol. (...)

MEDEEA Eu vreau să-mi aduci o rochie aruncată la gunoi, care așteaptă să fie reciclată, fiindcă a stat prea mult în baia de acid –

DEAF DAISY (...) Cine poartă o rochie scoasă din leșia aia nu mai apucă dimineața.

MEDEEA Pielea trebuie să fie mortală.